

Slovenski dom

Stev. 201

V Ljubljani, ponedeljek 4. septembra 1939

Leto IV

Prve nedolžne žrtve v evropski vojni

Angleški parnik „Athenia“ s 1800 ljudmi torpediran in potopljen pri Hebridih

Nemška obala zaprta z minami Posvet angleških in francoskih generalov v Londonu Nemčija ne bo začela s sovražnostmi proti Angliji in Franciji

Hitler odpotoval na Poljsko bojišče Poljaki vdrti na več krajih čez nemško mejo

London, 4. sept. o. Angleške radijske postaje objavljajo naslednjo vest:

Davi ob dveh trideset je angleški poštni parnik »Athenia« začel klicati na pomoč in je sporočil, da je bil torpediran. Parnik je plul iz Liverpoola v Montreal in New York. Na parniku je bilo 1400 potnikov, povečini ameriških in kanadskih državljanov, ki beže iz Evrope zaradi vojne. S posadko vred je bilo na velikem parniku 1800 ljudi, tovara pa je »Athenia« vozila 1000 ton. Ob torpediranju je bila ladja 200 milj od Hebridskih otokov v zahodni angleški obali. — Parniki, ki so pluli v bližini, so odhiti torpedirani ladji takoj na pomoč. Ko so ob 4.15 zjutraj prišli na mesto napada, ni bilo o parniku nobenega sledu. Potopil se je, ne da bi se mogla rešiti živa duša.

Ameriški parnik s 1800 nedolžnimi ljudmi je prva velika žrtev v evropski vojni.

London, 4. septembra.

Danes dopoldne so se v Londonu sestali generalissimus francoske vojske general Weygand, poveljnik angleških čezmorskih čet general Ironside in poveljnik angleške domače vojske general Kirke, na posvet o skupnih vojnih operacijah proti Nemčiji.

Berlin, 4. sept. o. Kanceler Hitler je smoti med velikimi ovacijami prebivalstva, zvest svojih besedi, odpotoval k vojakom na vzhodno fronto.

Varšava, 4. sept. o. Poljsko vojno poveljstvo poroča:

Oddelek poljske vojske na postojanki Westerplatte še vedno nezlomljivo kljubuje vsem napadom nemškega letalstva, vojske in mornarice.

Poljski oddelki so na severnem delu zahodnega bojišča na več krajih vdrti čez mejo na nemško ozemlje in se tam utrli. Poljska vojska je pri Čenstohovi zavrnila nemške oddelke ter zbila pri tem štiri nemška letala.

Skupno število žrtev pri dosedanjih nemških napadih znaša 15.000. Med njimi je velik odstotek žensk in otrok, ki niso mogli nikamor bežati.

Gdansk, 4. sept. o. Nemško vojno poveljstvo poroča davi:

Nemška vojska je zavzela Virov v koridorju ter železniško križišče Berent pred Gdino. Danes je dospela nova kolona ojačen iz Zahod. Prusije v Gdansk.

Ojačena nemške vojske pričajo, da pripravljajo Nemci odločilni napad na Gdino, da bi Poljake odrezali od morja.

Po nemških poročilih so nemška letala smoti pred Gdino potopila neko poljsko podmornico. Poljska poročila tega dogodka ne omenjajo, prav tako tudi ne poročila tujih agencij.

Berlin, 4. sept. o. Pozno ponoči je nemška vlada izdala naslednje uradno sporočilo, ki je bilo po radiu sporočeno prebivalstvu:

Vojno stanje v Angliji in Franciji še ne pomeni prave vojne. Nemčija ne bo začela nobene ofenzive proti temu državam, marveč bo samo odgovarjala na napade. Nemčija od Anglije in Francije nič ne zahteva, marveč bo branila samo svoje meje. Zato ne bo izvajala nobenih sovražnosti, pač pa bo z vso silo odgovorila na sleherni napad.

Hkratu je bila izdana odredba, s katero so civilnemu prebivalstvu odvzeti vsi radijski spre-

jemniki, s katerimi je mogoče poslušati tuje postaje. Kdor bi naskrivaj imel tak aparat, bo kaznovan s smrtjo. »Völkischer Beobachter« razlaga to uredbo in pravi, da je z njo zagotovljena Nemčiji zmaga.

Ponoči je bilo razglašeno, da je nemška mornarica pred vsa pristanišča in na drugih važnejših točkah položila mine ter z njimi zaprla dostop do nemške obale. Ta korak priča, da pričakujejo Nemci v kratkem napada od angleškega vojnega brodovja, kateremu se je pridružila tudi poljska mornarica, ki je že pred začetkom sovražnosti odplula iz Baltijskega morja.

Trgovski in gospodarski stiki med Anglijo in Nemčijo ustavljeni

London, 4. sept. Osrednja trgovska zbornica in druge ustanove ter strokovne organizacije so poslale okolišnico trgovcem in industrijcem vseh strok, lastnikom ladij in drugim gospodarskim osebnostim. Vse angleške gospodarske organizacije opozarjajo na zakonske odredbe, ki pod strogi kazni prepovedujejo od trenutka, ko je bila napovedana vojna, vsak poslovni ali drugačen stik s sovražnimi državami, razen v primerih,

za katere imajo posebno dovoljenje od pristojnih državnih oblasti.

Obmejni promet med Italijo in Francijo obnovljen

Rim, 4. sept. o. Rimsko prebivalstvo je bilo o vojni med Anglijo, Francijo in Nemčijo obveščeno po radiu opoldne. Življenje je potekalo normalno, vlada je samo določila, da so odslej vse plesne prireditve odpovedane. Ni izdala nikakih vojaških ali izrednih ukrepov.

Obmejni promet med Francijo in Italijo, ki je bil zadnji dni ponekod docela ustavljen, se je večer skoraj v celoti obnovil. Posebno pozornost je vzbudilo dejstvo, da so se na italijansko obmejno postajo Ventimiglia večer vrnil francoski uradniki in spet prevzeli službo. Uradniki so bili pred nekaj dnevi odpoklicani. To razlagajo kot izboljšanje razmerja med Italijo in Francijo in kot znamenje, da med njima ne bo prišlo do sovražnosti.

Bombe na angleško poslanstvo v Varšavi

Varšava, 3. sept. Včeraj zjutraj je nemški težki bombnik vrzel dve bombi na vrt vile ameriškega veleposlanika Draxel-Dudleya. Vila stoji v predmestju Konstantinu. Niti veleposlanik, niti kdo drugi od članov njegove družine, ki so bile tedaj v tej vili, niso bili poškodovani. Ameriški veleposlanik je izjavil časnikarjem, da je letalo letelo čisto nizko in da je imelo očiten namen bombardirati vilo. Nemški bombnik je vrzel šest velikih bomb, od katerih je ena poškodovala veleposlanikovo vilo, druga pa vilo njegovega soseda.

Svarila generala Franco

Madrid, 4. sept. Snoči je imel general Franco po radiu govor, v katerem je klical k dobri volji ter ome-njal odgovornost vlad in narodov. Zahteval je, da je treba uporabiti vse sile, da bi se sedani spopad ome-jil. Bila bi velika odgovornost, če se ta spopad razširi tudi na ostale države in morja. Razširjenje tega voj-nega požara bi bilo brez vsake koristi za vsakogar, kdor se vojskuje, in bi zbudilo nezadovoljstvo in rodilo nedolžne posledice v naravnem ustroju sveta.

Trije Hitlerjevi vojni razglasi napovedujejo zmago nad Poljaki v nekaj tednih

Berlin, 4. septembra. Nemški kanceler Hitler je naslovil na vojake vzhodne armade tale razglas:

Vojaki vzhodne armade! Že več mesecev Anglija vodi svojo, že od svetovne vojne sem znano politiko, politiko obkoljevanja Nemčije. Pri tej svoji nameri se je skušala poslužiti vseh evropskih držav in narodov. Na Poljsko je padla odločitev, da v obkoljevalni fronti odigra najvažnejšo vlogo, ker je Sovjetska Rusija odklonila, da bi svoje lastne korake podredila koristim Anglije. Stalna preganjanja Nemcev na Poljskem in boj proti svobodnemu mestu Gdansk, ki ga vodijo z vsemi sredstvi, sta me prisilila, da najprej na naši vzhodni fronti storimo korake za zavarovanje nemškega rajha. Nenapadna pogodba in posvetovanje s Sovjetsko Rusijo sta združila dve največji in najmočnejši državi Evrope v volji, da nikdar ne bosta dopustili, da bi se njuna naroda borila drug proti drugemu. Poljsko kot najvažnejši člen nemške politike obkoljevanja in uničevanja pa je treba in jo bomo prisilili k miru. Vojaki vzhodne armade! Vi ste že v dveh dne storili dejanja, na katera je vsa Nemčija ponosna. Vem, da poznate veličino naloge, ki vam je postavljena in da boste storili vse, da najprej tega nasprotnika premagate z največjo naglico. Zahodne utrdbе, postavljene z ogromnimi sredstvi, bodo varovale med tem časom Nemčijo pred Francijo in Anglijo. Jaz sam kot stari vojak iz svetovne vojne in kot vaš vrhovni poveljnik bom prišel še danes k vam na fronto.

Berlin, 4. septembra. V svojem razglasu, ki ga je naslovil na vojake zahodne armade, je nemški kanceler Hitler povedal: Čeprav je Nemčija Angliji in Franciji tako pogosto stavila ponudbo za pristrčen sporazum in celo za prijateljstvo, se je angleška vlada odločila, da sname krinko in pod prozornim izgovorom razglasi vojno stanje. Že nekaj mesecev je pomagala Poljski pri njenih napadih proti življenju in varnosti Nemcev na Poljskem in podpirala nasilje nad svobodnim mestom Gdanskom z obljubami, da bo takoj pomagala Poljski, če bi se Nemčija temu upirala. Ker je Poljska zaradi teh obljub začela tudi samostalne akcije proti omejlju nemškega rajha, napadalne razbiti obroč, postavljen okoli Nemčije. Nenapadna pogodba in posvetovanje s Sovjetsko Rusijo nam zagotavljajo politiko mirnega sporazumevanja s to največjo državo Vzhoda. Del nemške obrambne sile se v zadnjih dveh dneh bori na Vzhodu in odbija poljski napad. Bori se za vzpostavitev miru, ki mora nemškemu narodu zagotoviti življenje in svobodo. Naše čete so po 24 urah povsod napredovale. Čeprav

je na vzhodu zaposlen samo majhen del nemškega letalstva, je vendar gospodar vsega poljskega neba. Nemški narod in vaši tovariši na vzhodu pričakujejo zdaj od vas na zahodnem bojišču, da boste branili mejo nemškega rajha, da boste branili v utrdbah, ki so stokrat močnejše kakor pa je bila nekoč premagana zahodna fronta v svetovni vojni.

Hitler je naslovil na narodno socialistično stranko naslednji razglas:

Narodni socialisti in narodne socialistke! Naš svetovni judovsko-demokratski sovražnik je uspel, da nabujeska angleški narod na vojno stanje proti Nemčiji. Razlogi za to so tako lažnjivi in prozorni, kakor so bili leta 1914. V tem ni nobene razlike, spremenila pa se je le moč in volja Nemčije, da bo vsiljeni boj tokrat vodila z odločnostjo, ki je potrebna, da onemogočimo nameravani novi zločin proti človeštvu. Leto 1918. se

ne bo več povrnilo. Nemška obrambna sila bo razbila v nekaj tednih angleški obkoljevalni obroč na njegovem vzhodnem delu. Na zahodu bodo največje utrdbе vseh časov varovale nemško zemljo. Narod bo dal vsako žrtev, ker ve, da se mu ni treba bati, da bi propadel. Če bi kdorkoli poskušal stopiti izven te skupnosti ali bi celo veroval, da lahko sabotira, bo tokrat uničen brez milosti. Dobro naj se zaveda, da je njegovo življenje življenje izdajalca. Ve pa naj tudi, da se v tem boju prvič v zgodovini ne bo vojskoval. Zato bo vsakdo, ki bi mislil, da si lahko v teh usodnih mesecih ali letih pridobiva imetje, izgubil življenje. Za vse so odgovorni narodnosocialistični funkcionarji, ki naj bodo sami zgled, kako je treba prenašati žrtve. Kar danes imamo, je vsem brezpredmetno, odločilno je samo to, da Nemčija zmaga. Ničesar ne bomo izgubili, vse moramo dobiti.

Francoski min. predsednik govori svojemu narodu

Pariz, 4. sept. AA. Havas. Predsednik vlade Daladier je imel snoči po radiu tale govor:

»Francozi, Francozinje! Že od 1. septembra v rani zori je Poljska napadena. Sovražnik je prestopil njene meje. Njena mesta so bombardirana. Poljska vojska daje močan odpor. Francija in Velika Britanija sta pomnožili svoje napore, da bi rešili mir. Še to jutro smo v Berlinu posredovali in poslali zadnje vabilo, naj zmaga razum, naj se ustavi sovražnost in naj se začne miroljubna pogajanja. Bili smo zavr-njeni. Zavr-njeni so bili prav tako tudi sami plemeniti možje, ki so si zadnje dni prizadevali za ohranitev svetovnega miru. Zele, da bi bili kakor drugi tudi Francija pokorna. Ustali smo proti temu in se borimo za obrambo naše domovine, naših ognjišč in naše svobode. Zavedamo se, da smo do poslednjega trenutka brez prenehanja kazali dobro voljo za ohranitev miru. Brez razburjenja gledamo, kako naši mladi vojaki gredo, da izvrše svojo sveto dolžnost, kakor smo mi storili svojo. Oni imajo lahko zaupanje v svoje vredne poveljnike, ker so Francijo že enkrat povedli k zmagi. Francoska stvar je v skladu z idejo pravice, Fran-

cija je miroljubna in svobodna država. Ona bo zmaga.

Francozi, Francozinje! Gremo v boj, ker nam je vsiljen. Vsakdo je dobil svoje mesto na tleh Francije, na teh tleh svobode in spoštovanja človeškega dostojanstva. Združite vse svoje napore v globoki zavesti sloge in bratstva za rešitev domovine. Zivela Francija!

Poljsko narodno svetišče Čenstohova - gori

Varšava, 2. septembra. AA. Poljsko mesto Čenstohova še vedno gori. Včeraj ob 8 so nemška letala vrгла 11 bomb na Lublin. Porušene so bile tri hiše in ubitih 26 ljudi. Ob 18.50 je 9 nemških letal bombardiralo ponovno Lublin in sta bili pri tej priliki razrušeni dve hiši, ubiti pa 4 ljudje. Več jih je bilo tudi ranjenih.

Zahtevajte povsod naš list!

Podrobna poročila o novem stanju v Evropi

Avstralija v vojni z Nemčijo

Canberra, 3. septembra. Danes ob 11 po avstralskem krajevem času je avstralska vlada sporočila, da je uvedeno vojno stanje po vsej državi. S tem je Avstralija kot dominijon angleške svetovne države stopila v vojno z Nemčijo.

Melbourne, 3. septembra. Predsednik vlade Menzies je imel zvečer govor v radiu, v katerem je dejal, da sta Anglija in Francija storili vse, da bi se izognili vojni vihr. Toda kljub temu je bila velika družina angleških narodov potegnjena v spopad, ki ga je treba dobiti za vsako ceno. Ni dvoma, da bosta Anglija in Francija v tem boju zmagali, saj stoji za angleško vlado vsa ljudstva njenega imperija.

Japonsko stališče

Tokio, 3. sept. Japonska vlada je imela danes nujno sejo, na kateri so se posvetovali o novem položaju, ki je nastal po napovedi vojne s strani Anglije in Francije Nemčiji. Sklenili so, da bo Japonska v tej vojni ostala strogo nevtralna, ker je vojna evropska zadeva, čeprav ne bo svojega stališča izrazila s kako posebno izjavo. Izdan je

Nemška in poljska vojna poročila:

Letalski boji nad Varšavo

Berlin, 3. septembra. o. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Nemška vojska nezadržno prodira na poljsko ozemlje in dosega naglo zmago. Nemške čete so na dveh krajih s pontoni prekorale Vislo ter pogonale v zrak dva mostova. Vojska, ki prodira iz Slezijske, je dosegla zvezo s četami, ki napredujejo iz Vzhodne Prusije, ter prečkala Koridor. Poljske čete v odrezanem delu Koridora so poskušale predreti nemške črte, a so bile zavrnjene. Pri letalskih bojih na Poljskem sodelujeta dve diviziji nemškega letalstva, ki popolnoma obvladujeta poljsko nebo. Nemška vojska je sestrelila dozdaj 120 poljskih aparatov, nemško letalstvo pa je izgubilo 21 letala. Nemška letala so uničila poljske orožarne v Skorkutskem. Danes je bila zasedena Čenstohova, kjer je nemška vojska uničila vse vojaške naprave.

Varšava, 3. sept. o. Poljsko vojno poveljstvo sporoča:

Danes so nemška letala dvakrat bombardirala Varšavo. Eden izmed bombnikov je letel okoli sto metrov visoko čez mesto ter vrzel dve bombi na

Pri Ravič-Lehnovu je močan oddelek poljske konjenice napadel nenadoma nemške čete. Po srđiti bitki so poljski konjeniki napodili Nemce v beg in osvojili na tem delu spet vse zasedeno

bil nalog vsem japonskim ladjam v evropskih vodah, naj ne odhajajo iz svojih pristanišč, če so pa na morju, naj takoj odplovejo v nevtralne luke. Ves pomorski promet z nemškimi pristanišči je danes ustavljen.

Rim, 3. sept. b. Japonski veleposlanik v Rimu Širatori je dobil ukaz, da se vrne na Japonsko. Širatori je bil pristaš vojaške zveze med Japonsko, Nemčijo in Italijo. Sklenitev te zveze je pa zaradi sklenitve sovjetsko-nemškega nenapadnega pakta prišla v vprašanje. Zaradi tega je njegov položaj v Rimu postal kočljiv. Širatori je zaradi tega zahteval sam svojo razrešitev zaradi starosti in bolezn. Z druge strani se pa trdi, da je njegov odhod v zvezi z dogodki v Evropi in da mu je treba japonski vladi podati osebno poročilo o stanju v Evropi.

Italija

Rim, 3. sept. Italijanska vlada in italijanska javnost mirno gledata na današnje dogodke v Evropi. Italijansko stališče v sedanjem položaju je znano. Italijanski narod zaupa svoji vladi in ve, da bo izdajala samo ukrepe, ki bodo koristili Italiji in njenemu ljudstvu.

ozemlje ter prestopili tudi nemško mejo in pet kilometrov daleč prodrla na nemško ozemlje.

Pri jutranjem zračnem napadu na Varšavo so porušili in zažgali predmestje Konstantin. Vsega je bilo dozdaj bombardiranih 20 poljskih večjih mest. Pri tem je izgubilo življenje nad 1500 civilnih oseb, zlasti žensk in otrok.

Lublin, 3. sept. AA. Pat: Nezavarovano mesto Lublin so nemška letala danes spet večkrat bombardirala. Vrgla so precej bomb na razne mestne okraje. Ubitih je bilo 41 ljudi, 62 pa ranjenih. Med njimi je tudi pet otrok.

Kjelece, 3. sept. AA. Pat: Po poročilih profiletalske obrambe o nemškem bombardiranju večraj v vojvodstvu Kjelece, ki meji na krakovsko vojvodstvo, so Nemci izvedli številne napade na civilno prebivalstvo v mestih, vaseh in kmetijah. Nemška letala so rabila bombe s strupenimi plini. V mestih Mislence, Volbrom in Robečice je veliko število ljudi ranjenih, posebno mnogo otrok. Točno število ranjenih in mrtvih še ni ugotovljeno. Sovražna letala so metala na ta mesta balončke napolnjene s strupenimi plini.

Nemška letala so danes jutraj ob 6.15 izvedla nov napad na Varšavo. Ob 8 je sledil drugi napad. Poljska letala so napad odbila s pomočjo protiletalskih topov.

Davi ob prvem letalskem napadu na Varšavo, je poljski pilot podpolkovnik Polusinski hrabro napadel 12 lahkih nemških bombnikov. Ob 8 je Polusinski nenadno naletel na nemške bombnike. Leteč nad njimi je sestrelil en nemški bombnik, ostali pa so takoj začeli streljati nanj s strojnimi. Njegovo letalo je bilo zadeto. Čeprav je bil Polusinski ranjen, se mu je vendar posrečilo z višine 3000 m spustiti se nazaj na svoje letališče.

Berlin, 3. sept. Nemci poročajo, da so nemške čete zavzele slavno bojiščno mesto Čenstohovo.

Besedo je povzel tudi novi minister za vojno mornarico Winston Churchill, ki je imel velik govor, v katerem je dejal, da je sedaj za angleški imperij prišla ura, do se postavi v bran.

Naj brije strupeni veter v Evropo, v naših srečih je mir. Naša vest je mirna. Pričakovati moramo mnoga razočaranja. Toda vedimo, da sta Anglija in Francija za breme, ki sta ga prevzeli, pripravljene, in da sta tudi zmorni, da ga nosita. Naš angleški narod je pripravljen, da izpolni tradicije, ki so nam jih zapustili prejšnji rodovi. Ne borimo se za Gdansk, niti za Poljsko.

To je vojna, v kateri hočemo vzpostaviti spoštovanje do človeškega dostojanstva. Vojna za svobodo, v kateri bomo morali žrtvovati mnogo od svojih svobod. Žrtve bodo zato, da bo po naši svoboda tem večja.

Zastopnik Labour stranke je dejal, da pričakuje, da bo nemški narod sam odstranil režim, ki je Evropo strmoglavil v vojno.

platte je bilo do sedaj poljsko pristanišče in munijsko skladišče. Poljska ga je dobila v vojni z boljševiki leta 1920. in je imela pravico tam imeti spravljeno orožje in strelivo. Ni se pa ta pravica posluževala vse do leta 1933, ko je prišel na oblast narodni socializem. Ko se je razmerje med Poljsko in Nemčijo zaostrojilo, je Poljska to postojanko utrdila in posadko ojačila tako, da ji nemška vojska sila ni mogla v treh dneh do živga, kljub številnim napadom.

London, 3. sept. m. Angleško notranje ministrstvo je izdalo naredbu, da so za tri mesece prepovedane vse komunistične manifestacije.

Pariz, 3. sept. Danes popoldne je francosko zunanje ministrstvo službeno sporočilo vsem tujim diplomatskim zastopstvom v Franciji, da je francoska vlada sklenila, da se začne od 3. septembra 1939 od 17 dalje izvrševati obveznost Velike Britanije in Francije do Poljske, ker je Nemčija odklonila, oz. sploh ni odgovorila na demarke.

S tem je vojna med Francijo in Nemčijo uradno razglašena.

Pariz, 3. sept. Francoski poslanik v Berlinu je ob 12.30 poslal pri nemški vladi za potni list in potem z vsem osebje poslanstva odpotoval iz Nemčije. Tudi nemški odpravnik poslov v Parizu je odpotoval iz Pariza.

Novica o vojni napovedi ni francoskega prebivalstva nič presenetila. Od davi je prebivalstvo pričakovalo to novico. Zunanje lice Pariza se ni zaradi tega dogodka nič spremenilo. Edino manj prometa je po ulicah.

Vojna tudi s Slovaško

Bratislava, 3. sept. b. V soboto zvečer se je razširila vest, da bosta britanski in francoski poslanik zapustila Bratislavo. V uradnih krogih smatrajo odhod francoskega in angleškega poslanika kot začetek sovražnosti med antanto in Slovaško.

Angleži ujeli nemški parnik »Bremen«

London, 3. sept. b. Nemski čezoceanski parnik »Bremen«, ki se je vračal iz Amerike, je zaustavil angleški rušilec in ga prisilil, da je zaplul v neko angleško luko.

Vojni ukrepi v Romuniji

Bukarešta, 3. sept. m. Uvedena je stroga cenzura časopisja in izdani so ukrepi proti širjenju alarmantnih vesti. Romunska vlada je izdala naredbu proti špekulantom z življenjskimi potrebščinami. Prve vesti, ki so prispеле v Bukarešto o vojnem stanju med Anglijo, Francijo in Nemčijo, so napravile v vseh krogih globok vtis. Romunija je čvrsto odločena, da ostane nevtralna.

Novi sovjetski poslanik pri Hitlerju

Berlin, 3. sept. b. Včeraj je prišel v Berlin novi sovjetski veleposlanik Aleksander Skvarča s sovjetskim generalom Maksimom Gorkajevom in nekaterimi vodilnimi člani sovjetskega generalnega štaba. Novi sovjetski veleposlanik Skvarča je bil sprejet od kanclerja Hitlerja, kateremu je predal svoje akreditive.

Manifestacije v Varšavi

Varšava, 3. septembra. Vest, da sta Anglija in Francija kot zaveznici Poljske začeli vojno z Nemčijo, je izzvala veliko

Milijonska stvar pred celjskim sodiščem

Celje, 2. septembra. Danes dopoldne je bila razglašena v tem procesu, ki je vzbujal precejšnje zanimanje javnosti in o katerem smo že poročali v naših prejšnjih številkah, oprostilna sodba glede vseh kaznivih dejanj.

Iz dokaznega postopanja navajamo, preden preidemo k priobčitvi sodbe, nekaj važnih momentov, ki so zadevo popolnoma pojasnili.

Primerna in pravilna cenitev leta 1935.

Zaslišana sta bila med drugimi pričami tudi viš. sod. oficijal Ferhovich Drosilav in Zegovnik Filip iz Prevalj, ki sta izjavila enako kakor poprej tudi sod. starešina dr. Rajhman, ki je cenitev leta 1935 odobril in vzel za podlago dražbe, da sta cenitev v letu 1935 pregledala in da sta jo smatrala za razmeram leta 1935 popolnoma primerno; nasprotno, da so se celo nekatere stranke pritoževale, da je cenitev previsoka. Pojasnila sta tudi obupno stavbno stanje hiše Ilirske družbe. Glede cen, ki jih je navajal viš. sod. oficijal Ferjančič o nepremičninah Ilirske, sta navedla, da niso pravilne.

Prav zanimivo je bilo zasliševanje prič gg. Pleinerja Rudolfa, viš. upravitelja grofovih posestev v Črni in lesnega trgovca v Dovžah Casa Franca, ki sta z ozirom na cenitev Lečnika Ferdinanda, ki naj bi bil po izjavi priče Ferjančiča najboljši cenilec prevaljskega sodišča, izjavila, da je ta njegova cenitev nesmisel. Pleiner je izjavil, da je grof takoj pripravil prodati svoje skoraj 3000 ha obsegojoče gozdove samo za polovično ceno, kakor jo je navedel cenilec Lečnik za gozdove Ilirske v letu 1935, to je v času najhujše gospodarske krize in povrh še »darovati« vse svoje drugo zemljišče od približno 500 ha, svojo graščico, žago z vsemi pritlikinami, vse hiše; Casa Franc pa je pojasnil, da se je njihova trdika sama zanimala za nakup gozdov Ilirske, da pa so cene za takratne razmere bile za njih previsoke in da kot dober poznavalec gozdov Ilirske lahko izjavi, da je bila cenitev v letu 1935 pravilna.

Tudi izvedena priča Kramer, bančni prokurist v Slovenjgradu, je kot dober poznavalec prevaljskih razmer pojasnil, da so po njegovem bili gozdovi z ozirom na obupno nizke cene lesa pravilno cenjeni.

Izvedenec Glaserju, ki je moral sam priznati, da od leta 1924, ko je bil cenilec hiš v zapuščinski zadevi A 88/23, ni bil več v Prevaljah in da obupnega stanja hiš Ilirske leta 1935 ni poznal, pa so branilci obtožencev dokazali, da je njegovo cenilno mnenje nevzdržno. Zlasti pa glede rudniške restavracije na Lešah, ki je bila ocenjena po njem na preko 104.000 din, dočim je bila v cenitvi rudarske posesti v I 8/35, kjer pa ni bil dr. Senčar sodni komisar, s pritežitvijo treh sodnih cenilcev ocenjena na 10.000 din, od kupa pa pozneje podrti, ker se popravila niso izplačala.

Ravnatelj Prašedione gg. Zupanc Florian in dr. Orožen sta na podlagi dopisov obrazložila, da je Flaschberger sam slikal stanje za zavod v temnih barvah, da bo banka utrpela veliko izgubo in da računajo kvečjemu z izkupičkom 1.500.000 dinarjev, tako da bo banka z ozirom na visoke prednostne terjatve prišla ob večji del svoje terjatve.

Pojasnila sta tudi, da je bila banka pripravljena sprejeti plačilo v knjižnicah še pred predlagano dražbo nepremičnin Ilirske, da pa Flaschberger nikoli ni hotel postaviti kakih konkretnih ponudb, dasi sta ga v korespondenci naravnost prosila, da to stori in da je ravno to obnašanje Flaschbergerja bilo povod, da je banka sama stavila skupini dr. Senčar, Sedej, Veržun ponudbo, kakor jo je prejel stavila Flaschbergerju in da je dobila v smislu sklenjenega dogovora celo več, kakor bi bila dobila od Flaschbergerja. Tudi sta poudarjala, da banka ni prav nič oškodovana, ker veljajo za njih vložne knjižice kot 100 odst. kritje.

Dr. Senčar ni zakrivil odprave konkurza Ilirske

Zaslišan je bil tudi mariborski odvetnik gospod dr. Miler Fero, ki je bil v konkurzu Ilirske leta 1935 konkurzni upravitelj ter pojasnil, da je on stavil predlog za odpravo konkurza po izvršenih obširnih informacijah o vrednosti premoženja Ilirske, ko je prišel do preprčitja, da ni premoženja za kritje stroškov konkurza. Med drugim je navajal, da mu je Flaschberger sam odsvetoval plačilo zapadlih zavarovalnih premij banki »Slavije« od približno 38.000 din, češ da so premije previsoke in hiše zanč. Glede vrednosti stavb, katerih vrednost je Flaschberger v konkurzu napovedal za približno 1.300.000 din, je izjavil, da je bila ta cena previsoka.

Včerajšnje popoldne so se prebrali vsi obširni spisi.

navdušenje v poljski prestolnici in se je bliskovito razširila po vsej državi. Navzile nevarnosti letalskih napadov so tisoči in tisoči ljudstva pridri pred angleško in francosko poslaništvo ter izražali tam svojo hvaležnost. Francoski poslanik je imel na množice kratek nagovor, v katerem je poudarjal pomen vojne, ki se je danes začela.

Varšava, 3. sept. AA. Pat: Zunanji minister Beck se je obrnil na množice ljudstva, ki so se zbrale pred angleškim veleposlaništvom, in dejal: Bilo mi je do tega, da se pridruživim predstavniku Nj. Vel. kralja Jurija VI., njegovi ekscelenci veleposlaniku Cunnardu v tem zgodovinskem trenutku, ko dva plemenita naroda angleški in poljski dajeta roko drug drugemu, da bi ramo ob rami branila svobodo. Velika Britanija se ne bo razočarala nad Poljsko. Poljska pa ne bo razočarala Velike Britanije. Če kdo doživi razočaranje, to gotovo ne bomo mi.

Ukrajinci složni s Poljaki

Varšava, 3. septembra. AA. Pat: Na zgodovinski seji skupščine, ki je bila sklicana na izredno zasedanje, je predsednik vlade Skladkowski dal izjavo, ki jo je skupščina poslušala stoje in sprejela z velikim odobravanjem. Skladkowski je med drugim dejal: »Mi smo glede usode naroda in države mirni in bomo dobili vojno, ki nam je bila vsiljena.«

Podpredsednik skupščine, Ukrajinec Mudri, v imenu svojega prebivalstva kakor tudi poslanec Zeibemann v imenu Judov, sta dala izjavo lojalnosti do poljske države ter izrazila pripravljenost na vse žrtve za obrambo Poljske. Svojo izjavo je Skladkowski podal tudi v senatu, ki se je sestal po zasedanju skupščine. Skupščina in senat sta sprejela spremembo volilnega zakona, ki uklanja člen o inkompatibilnosti poslanca mandata za aktivno službo v vojski. S to spremembo bo omogočeno poslanecem in senatorjem stopiti v vojne vrste, ne da bi izgubili pri tem svoj mandat. Skupščina in senat sta sklenila, da se ustanove ožji parlamentarni odbori, ki bodo imeli oblast obeh domov,

Najprej je zastopal g. državni tožilec stališče, ki ga je že poudarjal v obtožnici. Zastopnik konkurzne mase Ilirske rudarske družbe dr. Jančič se je pridružil kazenskemu postopanju za škodo, kakor je navajal obtožnica, dr. Stefanovič Emil kot zastopnik Flaschbergerja pa se je tudi pridružil kaz. postopanju z zneskom 321.000 din, za katerega bi naj bil oškodovan Flaschberger.

Nato so sledili obrambni govori in je prvi govoril dr. Lovrec, odvetnik iz Slovenjgrada, kot branilec obd. Veržuna in predlagal njegovo oprostitve že iz razloga, ki ga je drž. tožilec sam navedel. Sledil je nato temperamentni obrambni govor dr. Stora kot branilec obdolženega dr. Senčarja. Dr. Stora je pobijal obtožnico in končno predlagal, naj se izreče za vse obtožence oprostilna razsodba.

Izvajanjem branilca dr. Stora se je v enako temperamentnem govoru pridružil branilec dr. Juhart, ki je branil obdolženca Sedeja in Kralja.

Po končanju zaključnih govorih je bila ob 24 razprava končana in je izjavil senatni predsednik, da bo sodba razglašena drugi dan, to je v soboto ob pol 12 dopoldne.

Oprostilno sodbo

je sodišče razglasilo danes ob 12. uri in utemeljilo, da ni prav nobene dejanske in pravne podlage za obtožnico. Sodišče se je prepričalo, da so obdolženci postopali pri cenitvi popolnoma pravilno in da je tudi smatrati cenitev kot objektivno pravilno. Posebno je še sodišče ugotovilo, da izjava, katero je podal obdolženi Kralj v pisarni dr. Pihlerja, nima nobene vrednosti, ker je bila ta izjava izsiljena na ta način, da se je Kralju obljubilo, da se proti njemu milijonska tožba ne bo vložila. Sodišče se je nato sklicevalo na številne izpovedbe popolnoma verodostojnih prič, kakor starešine dr. Rajhmana, dr. Milerja, izvedencev Pleinerja in izvedeno pričo Casa, ki so vsi potrdili, da je bila cenitev popolnoma v redu in da je odgovarjala tedanjim prilikam in tedanjemu času.

Z oprostilno razsodbo je dobil dr. Senčar, kakor tudi ostali obdolženci končno zadoščenje za skoraj triletno gonjo.

Mariborski drobiž

Dva požara v enem dnevu. Včeraj so bili mariborski gasilci kar dvakrat alarmirani ter so morali nastopiti s svojimi orodji. Prvič je bil alarm okrog 13. Ogromen stebel črnega dima se je dvignil v Strmi ulici kvišku. Povzročil ga je goreč katran, ki se je vnel pri gradnji novih skladišč Mestnih podjetij v Strmi ulici. V stroju za kuhanje asfalta je vsebina kotla prekipela ter se je na obeh straneh izlila iz stroja ter prišla v stik s plameni pod kotlom. Naenkrat je bil ves stroj zavrt v plamen. Delavci, ki so bili zaposleni pri stroju, pa so se hitro znašli ter so začeli ožni gasiti s peskom. Takoj so bili na mestu nevarnosti tudi gasilci, ki so delavcem pomagali pri gašenju, tako da je bil požar kmalu pogasjen. Ogenj je povzročil okrog 2000 din škodo na stroju. Mnogo usodnejši je bila pa požar, ki je nastal sredi okrog 19 v Zrkovih pri Mariboru. Na vzhodu mesta se je dvignil ogromen ognjen steb, katerega je več sto ljudi opazovalo z mosta. V Zrkovih je gorelo gospodarsko poslopje s hlevi in svinjari, last poselnika Antona Slambergerja. Požar je nastal najbrž zaradi slabega dimnika na svinjski kuhinji ter je z bliskovito naglico zajel s slamo pokrita poslopja. Grozil je tudi hiši in sosebinskim zgradbam, s katerih se je že začelo kaditi, ko so posegli vmes gasilci, ki so prihiteli na pomoč iz Maribora, Pobrežja, Studencev in Radvanja s svojimi motorkami, z brizgalnimi na ročni pogon pa so prišla na pomoč gasilci od Marje v Brezju, iz Radvanja, Pekar in Sv. Miklavža. Bilo je usodno, ker v vasi ni bilo druge vode na razpolago kakor v vodnjakih. Motorko so zaradi tega napravile verigo ter so črpale vodo iz 1 km oddaljene Drave. To je rešilo situacijo, ker so ročne brizgalne vodnjake kmalu izpraznile. Požar so po daljšem naporu pogasili, goreča poslopja pa so bila popolnoma uničena. Ogenj je povzročil okrog 100.000 din škodo.

Dva v nesrečno smrt. V neki gostilni na Aleksandrovi cesti se je danes dopoldne okrog pol 10 ustreli 26 letni Rudolf Grobelnik iz Ribnice na Pohorju. Najel si je sobo, komaj pa je zaprl vrata za seboj, je že počil strel. Zadel se je v sree s službenim samokresom ter je bil pri priči mrtev. — Drug primer se je pripetil v noči na nedeljo na Teznem. Tam se je ustreli iz flobertovke v prsi 20 letni Franc Kajzer, Nezvestnega so ga reševalci zapeljali v bolnišnico, kjer upajo, da ga bodo ohranili pri življenju.

London in Pariz v prvih urah vojne

London, 3. septembra. Takoj, ko je bila Londonkemu prebivalstvu sporočena vest o vojnem stanju z Nemčijo, je prišel tudi že prvi alarm o letalskem napadu: Takoj, ko so sirene zatulile, se je odzvalo vse prebivalstvo Londona, da se zavaruje pred približujočim se sovražnim napadom. Vse ulice mesta so se takoj izpraznile. Reuterjev poročevalski urad, ki je v polnem delu, je zahteval zaščito v posebnem zakoniku. Nekoliko pozneje pa so bili izdani signali, da je nevarnost zračnega napada minula. Pozneje se je ugotovilo, da je vest o sovražnem zračnem napadu došla zaradi tega, ker so opazili eno letalo, ki se je približevalo mestu z juga, a niso mogli takoj ugotoviti njegove identitete. Kmalu zatem so ga pa prepoznali kot prijateljsko letalo, last ministrskega predsednika.

London, 3. septembra. b. Ko je Velika Britanija napovedala Nemčiji vojno, sta angleški kralj in kraljica bila v svojem zasebnem stanovanju v buckinghamski palači, kjer sta mirno preživela dopoldne. Ob 11.15 sta poslušala po radiu govor angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina.